

АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ

Важливим напрямом аналізу власного капіталу підприємства є оцінка достатності власних фінансових ресурсів для формування активів підприємства згідно їх цільового призначення, тобто фінансування певних активів за рахунок відповідних джерел. Цей принцип відповідності активів джерелам їх фінансування називається золотим правилом балансу.

Джерелами фінансування необоротних активів, як правило, є власний капітал та сторонній капітал, що залучається підприємством на довгостроковій основі. Не виключені випадки їх формування і за рахунок короткотермінових зобов'язань, що є свідченням нецільового використання коштів. Залучення поточних сторонніх джерел фінансування необоротних активів є ознакою зростаючих фінансових труднощів підприємства.

Оборотні активи, як правило, формуються за рахунок власного капіталу і за рахунок короткострокового позиченого капіталу. Хоча не виключене фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел. Для визначення обсягу власного капіталу, що спрямовується на фінансування необоротних і оборотних активів, розраховують такі показники, як власний необоротний капітал, власний оборотний капітал [1, 375].

Наявність власного необоротного капіталу зазвичай визначають як різницю між загальною сумою необоротних активів (підсумок I розділу активу балансу) і сумою довгострокового позиченого капіталу, який використовується на фінансування необоротних активів підприємства.

Якщо необоротні активи профінансовано за рахунок залучення короткострокових позичених джерел, то від отриманої різниці віднімають їх суму. Даний показник характеризує ту частину власного капіталу, яка спрямовується на фінансування необоротних активів. За його допомогою оцінюють також питому вагу необоротних активів, сформованих за рахунок власного капіталу. Даний показник характеризує ту частину власного капіталу, яка спрямована на фінансування оборотних активів підприємства.

При визначенні власного оборотного капіталу (чистого робочого капіталу) від поточних активів віднімають поточні зобов'язаннями. Якщо ж оборотні активи профінансовано за рахунок залучення довгострокових позичених джерел, то від отриманої різниці віднімають їх суму. Даний показник характеризує ту частину власного капіталу, яка спрямовується на фінансування оборотних активів.

Оптимальний обсяг власного оборотного капіталу повинен відповідати обґрунтованій потребі у оборотних активах підприємства. У процесі аналізу оцінюється величина перерахованих показників і їх динаміка.

Ріст частки власного оборотного капіталу у загальній сумі власного капіталу свідчить про його зростаючу мобільність, оскільки більша частина власного капіталу знаходиться у високомобільній формі. Для оцінки достатності власних джерел фінансування для формування активів використовуються аналітичні коефіцієнти: забезпеченості матеріальних оборотних активів власним оборотним капіталом; забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом; самофінансування розвитку підприємства; коефіцієнт автономії.

Коефіцієнт забезпеченості матеріальних активів власним оборотним капіталом характеризує ступінь покриття власним оборотним капіталом потреби підприємства у матеріальних оборотних активах. Зростання цього коефіцієнта в динаміці означає зміцнення фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом характеризує наявність у підприємства власного оборотного капіталу, який необхідний для поточної діяльності, ступінь забезпеченості всіх оборотних активів власними джерелами без залучення сторонніх. Значення цього коефіцієнта свідчить про достатність у підприємства власного оборотного капіталу, необхідного для фінансування сукупних оборотних активів. Чим вище рівень цього коефіцієнта, тим вища фінансова стійкість підприємства, тим більше у нього можливостей проведення незалежної фінансової політики.[2] Коефіцієнт самофінансування характеризує забезпеченість поточної діяльності підприємства оборотним капіталом. Чим вище значення цього показника, тим стійкіший фінансовий стан.

Слід зазначити, що у зв'язку із змінами, які відбулися у змісті фінансової звітності відповідно до НПСБО 1, розрахунок наведених аналітичних показників є дещо ускладненим. Зокрема через відображення витрат майбутніх періодів у складі оборотних активів, чим до речі, порушено принципи побудови балансу за однорідністю економічної сутності складових елементів та відображення активів у балансі підприємства за зростанням їх ліквідності. Ускладнює розрахунки також і той факт, що у межах певного розділу одночасно здійснюється відображення зобов'язань підприємства та забезпечень його майбутніх платежів, резервів і сум цільового фінансування, благодійної допомоги; а також доходів майбутніх періодів у складі поточних зобов'язань і забезпечень підприємства, що є дещо нелогічним. Такі зміни з позицій користувачів фінансової звітності не сприяють її прозорості і зручності у використанні для проведення аналізу.

Запропонований порядок проведення аналізу власного капіталу підприємства сприятиме підвищенню рівня фінансового управління у сфері формування і ефективного використання власних фінансових ресурсів, забезпеченню фінансової стійкості підприємства та зростанню рівня довіри інвесторів та кредиторів щодо перспектив успішної співпраці.

Література:

1. Спільник І.В. Аналітичне забезпечення управління власним капіталом [Текст]/ І.В. Спільник, О.М. Загородна // Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу і статистики ТНЕУ. – Тернопіль:

Економічна думка, 2011. - Випуск 9, Ч.2. - С. 370-379.

2. Спільник І.В. Аналіз фінансової діяльності фірми [Текст]/ І.В. Спільник// Наукові записки. -Тернопіль, "Економічна думка". – 2006.- Випуск 16. с.78-82.

УДК 33.658.5

Фаїзов А.В.,

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СКЛАДОВІ КОНТРОЛІНГУ ІННОВАЦІЙ

Загальний спад економічної активності вітчизняних підприємств в умовах складних динамічних змін у суспільстві вимагає кардинального перегляду стратегій та пріоритетів розвитку бізнесу, забезпечення його ефективного функціонування і покращення конкурентного статусу шляхом здійснення системних інноваційних змін.

Конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, реалізація їх підприємницького потенціалу багато в чому визначається здатністю останніх перманентно розробляти й ефективно впроваджувати у свою діяльність якісно нові форми та механізми управління, системи контролю, технології виробництва і схеми збуту. Постійний процес інноваційних змін передбачає формування моделі управління нововведеннями, пошук та застосування її адаптивних організаційних складових та інструментів.

Успішна реалізація інноваційної політики у вітчизняних підприємствах можлива лише при використанні комплексних систем оцінки, аналізу та контролю на всіх етапах інноваційного процесу. Саме такою універсальністю характеризується модель управління нововведеннями на основі концепції контролінгу.

Основними організаційними складовими контролінгу інновацій є: планування майбутніх проектів, оцінка їх доцільності і відповідності стратегічній цілям підприємства; системний аналіз обґрунтованості планових показників та очікуваних результатів проектів, окремих етапів їх реалізації; концентрація контрольної функції на «вузьких місцях», які є визначальними в процесі реалізації проектів; порівняльний аналіз відхилень за основними плановими параметрами проектів; вироблення рекомендацій щодо корегування інноваційного процесу відповідно до зміни умов [1; 3].

Контролінг забезпечує системне управління інноваціями. В стратегічному аспекті він підтримує процес ухвалення рішень щодо напрямків розвитку інноваційної діяльності підприємства, а на оперативному рівні здійснює інформаційне і методичне забезпечення процесів планування, контролю та регулювання етапів реалізації нововведень.

Використовуючи відповідний інструментарій система контролінгу допомагає керівництву як оцінювати інноваційний потенціал підприємства, так